

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Володимир ШАРАН

Підпис Ініціали та прізвище

18 травня 2021 р.

ПРОГРАМА

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Спеціальність: 025 Музичне мистецтво

Освітньо-наукова програма: Музичне мистецтво

Навчально-науковий Інститут музичного мистецтва

Кафедра методики музичного виховання та диригування

Дані про практику

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Обсяг практики (кредити ЄКТС)	Кількість годин	Вид контролю
				Особливість проведення практики	
Очна	II	IV	6/180	Згідно з графіком освітнього процесу	диф. залік

Робоча програма складена на основі освітньо-наукової програми та навчального плану підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (240 кредитів ЄКТС).

Розробники:

Ірина БЕРМЕС, доктор мистецтвознавства, професор;

Вікторія ПОЛЮГА, кандидат філософських наук, доцент

Погоджено гарантом освітньо-наукової програми:

Ірина БЕРМЕС, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри методики музичного виховання та диригування

Схвалено на засіданні кафедри методики музичного виховання та диригування

Протокол № 3 від 1.04. 2021 р.

Зав. кафедри Ірина БЕРМЕС, доктор мистецтвознавства, професор

Схвалено на засіданні науково-методичної ради навчально-наукового Інституту музичного мистецтва ДДПУ ім. Івана Франка

Протокол № 4 від 28.04. 2021 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету

Протокол № 5 від 18.05. 2021 р.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою науково-педагогічної практики аспірантів є формування компетентностей майбутніх науково-педагогічних працівників, здатних усвідомлювати стан та перспективи розвитку музичної освіти та науки, впроваджувати новий досвід та створювати новітні методики (технології) навчання, впроваджувати їх у педагогічну практику у процесі викладання музичних дисципліни у закладах вищої освіти.

Завдання науково-педагогічної практики полягають у :

- закріпленні та поглибленні теоретичних знань (загальних і фахових), отриманих під час навчання в аспірантурі;
- безпосередньому ознайомленні аспірантів-практикантів з формами та методами викладання циклу музичних дисциплін (теоретичних і практичних), які вивчаються на кафедрах інституту музичного мистецтва;
- вихованні в аспірантів творчого підходу до ведення навчально-методичної, наукової роботи, формуванні потреби у самовдосконаленні, підвищенні своєї кваліфікації;
- здобутті аспірантами професійних якостей майбутнього викладача, а саме: вміння готувати лекційний матеріал із використанням новітніх досягнень у царині музичного мистецтва, чітко, доступно, логічно та послідовно викладати його студентам, володіти аудиторією тощо;
- розвитку професійних умінь педагогічної діяльності викладача через залучення до виконання різних форм навчально-виховної роботи у ЗВО;
- формуванні вмінь щодо планування й організації навчально-методичної роботи викладача (у межах окремого заняття, теми, курсу);
- формуванні вміння критично оцінювати лекції та практичні заняття своїх колег та на їх основі робити висновки щодо організації власної викладацької діяльності.

Додатковими завданнями науково-педагогічної практики аспірантів є:

- ознайомлення зі структурою, науковою проблематикою та результатами наукової роботи інституту музичного мистецтва та його провідних спеціалістів щодо обраного напрямку досліджень;
- отримання **знань** про діяльність кафедри, роботу на посаді науково-педагогічного працівника у період проходження практики;
- впровадження результатів дисертаційного дослідження в освітній процес;
- формування умінь моніторингових досліджень у галузі освіти;
- стимулювання самовдосконалення майбутніх фахівців.

Загальні компетентності :

- здатність до розуміння сучасної методології музичного мистецтва; застосування методів наукового пізнання; методологічно та науково грамотної реалізації наукового дослідження; інтерпретації його результатів;
- здатність до оволодіння необхідними психолого-педагогічними навичками у науковій діяльності; отримання результату у рамках обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність.

Фахові компетентності :

- здатність доцільно застосовувати новітні музикознавчі концепції, пояснювати сучасні культурні явища і процеси;
- здатність до планування й апробації дослідження, яке шляхом проведення ґрунтовної роботи розширює межі знань, продукує нові інтерпретації, інноваційні методи, новий досвід в професійній мистецькій діяльності та виконавській практиці;
- здатність до оперування поняттями музикознавства в контексті історичних, теоретичних та практичних знань, умінь і навичок; усвідомлення функціональних засад історії музики як наукової дисципліни в системі гуманітарних та мистецтвознавчих наук;
- здатність до розуміння еволюції музичного мистецтва як відображення основних тенденцій соціокультурного та історичного розвитку, самостійного здійснення аналізу особливостей функціонування музичного твору у певному соціокультурному середовищі;
- здатність до розуміння музики як мистецтва, системи мислення, проблем музичної творчості, музичної герменевтики, осмислення питань про походження, сутності музики; музики як цінності життя, онтологічних та феноменологічних проблем філософії музики загалом;
- здатність продемонструвати знання з питань музичної регіоналістики; до ведення архівно-пошукової роботи в українських та зарубіжних архівах, бібліотеках, музеях;
- здатність до вільного користування комп'ютерними технологіями, використання належного програмного забезпечення, відображення цих результатів; спілкування з колегами, мистецькою спільнотою та науковою спільнотою у цілому та розвитку загальнокультурного кругозору.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми здобувачі вищої освіти повинні досягнути таких програмних результатів:

- сучасної методології наукового дослідження;
- основних музикознавчих і філософських теорій щодо музичного мистецтва;
- головних досягнень музичного мистецтва в композиторській, виконавській творчості, музикознавчій думці;
- впливу світоглядних орієнтирів суспільства на розвиток музики як виду мистецтва;
- взаємозв'язку регіональних традицій з загальною картиною українського музичного середовища; між сферою теорії та практики регіонального музичного мистецтва;
- сучасних методологій та методів архівно-пошукової роботи;
- побудувати суб'єкт-суб'єктну взаємодію, дотримуватися правил ефективної комунікації;
- створювати презентації та ефективно використовувати мультимедійні, програмне забезпечення для виконання наукових завдань;
- самоорганізовуватись і самовдосконалюватись, застосовуючи різноманітні освітні ресурси;
- знайти необхідну інформацію з інформаційних джерел відповідно до проблеми дослідження, зокрема й іноземною мовою.

2. Передумови для проходження практики

Згідно з навчальним планом Університету науково-педагогічна практика проводиться для аспірантів другого року навчання (IV семестр). Обсяг практики становить 6 кредитів ЄКТС (180 год.) : із них 90 год. – навчально-методична та наукова робота (вивчення досвіду провідних викладачів університету, оволодіння навичками структурування та обґрунтованого перетворення наукових знань у навчальний матеріал, відвідування та аналіз лекційних, семінарських та практичних занять, керівництво різними видами діяльності студентів, зокрема й науковою); 90 год. – аудиторне навантаження (проведення лекційних, семінарських, практичних занять).

Науково-педагогічна практика проводиться після вивчення курсів «Філософія як досвід мислення», «Педагогіка вищої школи» «Історія музичного мистецтва», «Проблеми сучасного музикознавства», «Філософія музики» та ін.

3. Очікувані результати науково-педагогічної практики

Після проходження практики аспіранти мають **знати** :

- основні форми організації й основи планування освітнього процесу у закладах вищої освіти;
- дидактичні принципи проведення всіх видів навчальних занять у закладах вищої освіти;
- документи, що регламентують і відображують зміст освіти у вищій школі;
- права та обов'язки суб'єктів навчального процесу (викладачів, керівників, студентів);
- сучасні форми і методи здійснення освітнього процесу, скерованого на формування компетентностей здобувачів вищої освіти;
- форми і методи контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти;
- види навчально-методичного забезпечення освітнього процесу і вимоги до них;
- форми і методи виховної (позааудиторної, профорієнтаційної) роботи з молоддю.

Аспіранти мають **вміти** :

- визначати мету та завдання різних видів навчальних занять, добирати відповідний зміст, форми і методи освітньої взаємодії зі здобувачами вищої освіти;
- застосовувати різні форми і методи освітньої взаємодії, враховуючи специфіку спеціальності і рівень освіти;
- формувати у студентів критичне мислення, креативність;
- здійснювати контроль знань і умінь здобувачів вищої освіти;
- організовувати й аналізувати свою педагогічну діяльність;
- застосовувати сучасні освітні технології, зокрема, інформаційно-комунікаційні та інтерактивні;
- розробляти навчально-методичні матеріали до курсу, що викладається;
- створювати та підтримувати навчальне середовище, що сприяє досягненню цілей навчання;

– розвивати інтереси студентів і мотивацію до навчання, формувати та підтримувати зворотний зв'язок.

4. Організація та керівництво науково-педагогічною практикою

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики, є «Положення про науково-педагогічну практику аспірантів Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» (№8 від 18.06.2020).

Основним організаційно-методичним документом, що регламентує діяльність аспірантів і керівників практики, є програма практики. Програма практики ураховує специфіку спеціальності 025 музичне мистецтво.

Відділ аспірантури, докторантури та наукової роботи Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка інформує аспірантів про місце, строки проведення практики та форми звітування; здійснює контроль за організацією та проведенням практики кафедрами, виконанням програми практики, своєчасним складанням звітної документації за підсумками практики.

Відповідальність за організацію, проведення і контроль науково-педагогічної практики аспірантів покладається на завідувача випускової кафедри. Безпосереднє керівництво практикою кожного аспіранта покладається на наукового керівника дисертації та керівника практики однієї з трьох кафедр інституту музичного мистецтва (кафедрах методики музичного виховання та диригування, народних музичних інструментів та вокалу, музикознавства та фортепіано), за якою закріплюється аспірант-практикант.

Проходження практики слід розпочинати з відвідування лекцій та практичних занять, які проводять викладачі кафедри. При цьому аспірант знайомиться не лише з методами викладання, а й з тими групами, в яких у подальшому він читатиме лекції та проводитиме практичні заняття. У цей період практиканти готують тексти лекцій та методичні розробки, які надаються для перевірки керівникові практики.

Відтак аспірант читає лекції, проводить практичні, семінарські заняття, відвідує заняття своїх колег та обговорює їх. Протягом проходження практики аспірант бере активну участь в науково-методичній роботі кафедри, займається самопідготовкою.

Заключним етапом практики є підготовка аспірантами «Звіту про проходження науково-педагогічної практики» та затвердження його на засіданні випускової кафедри.

5. Зміст науково-педагогічної практики

Зміст практики викладено у пункті 4 «Положення про науково-педагогічну практику аспірантів Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка».

Основні завдання науково-педагогічної практики відображаються в індивідуальному плані аспіранта, з дотриманням визначених у ньому термінів виконання. Аспірант здійснює відмітки та фіксує зміст і обсяг виконаної роботи, а також її результати протягом всієї практики. Фактичне виконання засвідчують науковий керівник та завідувач кафедри з відміткою про вчасність

його представлення. Результатом практики має стати отримання наукових навиків, які будуть покладені в основу виконання дисертаційного дослідження та використані у подальших наукових розробках практиканта, та навиків педагогічної діяльності (творчий, дослідницький підходи).

Навчальна і методична робота є сутністю науково-педагогічної практики, завданням якої є формування в аспірантів навичок викладацької роботи. Навчально-методична робота полягає у :

- відвідуванні лекцій, семінарських і практичних занять з метою вивчення методичного досвіду, навчальної роботи кафедри в цілому, оволодіння методиками підготовки до навчальних занять і викладання навчального матеріалу;

- засвоєнні засобів організації та контролю самостійної роботи студентів, особливо під час підготовки до практичних та семінарських занять (додаткові питання, теми для обговорення, теми рефератів тощо);

- відвідування занять, які проводять аспіранти-практиканти з наступним обговоренням.

Діяльність аспіранта під час проходження науково-педагогічної практики оцінюється за всіма видами роботи за 100-бальною шкалою.

Науково-педагогічна робота включає такі види діяльності (вибір узгоджується з керівником практики):

- участь у роботі кафедри;
- участь у проведенні наукових семінарів, конференцій кафедри, інституту музичного мистецтва;
- участь у залученні студентів до наукової роботи, конкурсу студентських наукових робіт.

6. Індивідуальні завдання

Враховуючи специфіку спеціальності 025 музичне мистецтво аспірант-практикант може брати участь у підготовці концертної програми (як соліст, учасник колективу), творчого заходу університету чи інституту музичного мистецтва, регіональному, всеукраїнському чи міжнародному конкурсі тощо. Так само аспірант може підготувати анотацію до концертної програми чи план-конспект виховного заходу (позааудиторного, профорієнтаційного) та провести його.

7. Зміст та порядок оформлення звітних матеріалів

Зміст практики включає в себе такі складові :

- 1) вивчення досвіду викладачів у проведенні різних видів навчальної роботи;
- 2) розробка плану практичних занять, обговорення їх із керівником практики;
- 3) підготовка конспекту лекції, обговорення його з керівником практики;
- 4) розробка завдань для самостійної роботи студентів;
- 5) проведення лекційних та практичних занять;
- 6) відвідування лекцій і практичних занять провідних викладачів кафедри; обговорення з викладачами використаних методів навчання;
- 7) підготовка матеріалів практики та звіту.

За підсумками проходження науково-педагогічної практики аспірант подає до відділу аспірантури, докторантури та наукової роботи робочий зошит з науково-педагогічної практики разом з висновками керівника практики. Аспіранти мають право проходити педагогічну практику в інших вищих навчальних закладах України, з наступним поданням щоденника практики та розгорнутої характеристики від відповідального куратора з місця проходження практики (Див. Додатки).

8. Критерії оцінювання результатів науково-педагогічної практики

Науково-педагогічна практика оцінюється за такими видами діяльності аспіранта :

Види аудиторної роботи	Кількість балів
Підготовка та проведення лекцій	30
Підготовка та проведення семінарських занять	20
Підготовка та проведення практичних занять	20
Індивідуальні завдання	10
Доповідь і захист практики	10

А (90 – 100) – (відмінне виконання всіх видів робіт, лише з незначною кількістю помилок) – аспірант у повному обсязі, самостійно виконав індивідуальний план проходження практики; досконало володіє теоретичними знаннями та може їх застосовувати на практиці, під час викладання навчальних дисциплін; наполегливо та сумлінно виконував завдання практики; самостійно та правильно розробляв та оформлював навчально-методичні та дидактичні матеріали; аспірант під час звіту демонструє всебічні, глибокі знання щодо нормативної бази, вільно відповідає на всі питання, пов'язані з підготовкою навчально-методичних та дидактичних матеріалів, методики та форм проведення різних видів навчальних занять.

В (82 – 89) – (виконання всіх видів робіт вище середнього рівня з кількома помилками) – аспірант виконав індивідуальний план проходження практики; має добрі теоретичні знання, що продемонстрував під час проведення навчальних занять; виконав заплановані заходи, але відчував незначні труднощі у процесі підготовки до них та аналізі досягнутих результатів; правильно оформляв та розробляв навчально-методичні та дидактичні матеріали, але не завжди сповна використовував їх;

С (75 – 81) – (загалом аспірант правильно виконав усі завдання науково-педагогічної практики з певною кількістю суттєвих помилок) – під час звіту демонструє добрі знання щодо нормативної бази, дає відповіді на питання у певній логічній послідовності, допускає 2-3 незначні помилки, що пов'язані з підготовкою навчально-методичних та дидактичних матеріалів, методики та форм проведення різних видів навчальних занять і за допомоги їх виправляє;

В (67 – 74) – (аспірант непогано справлявся з усіма видами робіт, але зі значною кількістю недоліків) – виконав індивідуальний план проходження практики, користуючись постійною допомогою; має задовільні теоретичні знання, що продемонстрував під час проведення навчальних занять; виконував

заплановані заходи, але відчував труднощі у процесі підготовки до них та аналізі досягнутих результатів, що потребувало постійного контролю та корекції з боку керівника практики; оформляв і розробляв навчально-методичні та дидактичні матеріали допускаючи помилки;

Е (60 – 66) – (виконання всіх запланованих видів робіт відповідає мінімальним критеріям) – аспірант не виконав індивідуальний план проходження практики; має задовільні теоретичні знання, але не зміг їх продемонструвати під час проведення навчальних занять; не набув умінь розробляти необхідне навчально-методичне та дидактичне забезпечення освітнього процесу навіть за сторонньої допомоги та підтримки;

FX (35 – 59) – (незадовільно з можливістю усунення недоліків) аспірант під час звіту виявляє не досить повні знання щодо нормативної бази, не здатний відповісти на поставлені питання на рівні репродуктивного відтворення, допускає помилки, що пов'язані з підготовкою навчально-методичних та дидактичних матеріалів, методики та форм проведення різних видів навчальних занять, відповіді дає неповні навіть у разі допомоги;

F (0 – 34) – (незадовільно) – аспірант під час звіту недостатньо виявляє знання щодо нормативної бази або більшої частини вимог, пов'язаних із підготовкою навчально-методичних та дидактичних матеріалів та методикою проведення різних видів навчальних занять, допускає суттєві помилки, незрозуміло вибудовує відповіді на поставлені питання, не надав повної супровідної документації.

Рекомендовані джерела інформації

1. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
2. Гладуш В., Лисенко Г. Педагогіка вищої школи : теорія, практика, історія. – Дніпропетровськ, 2014. – 416 с.
3. Здобувачу наукового ступеня : метод. рекомендації / упоряд. С. В. Сьомін. – К. : МАУП, 2002. – 184 с.
4. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б. Педагогічна практика аспірантів – передумова становлення особистості викладача. URL: <https://dspace.nuph.edu.ua/bitstream/123456789/4058...4.pdf>
5. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. – К. : ВД "Професіонал", 2004. – 206 с.
6. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник. – К. : Кондор, 2006. – 206 с.
7. Марушкевич А. А. Педагогіка вищої школи. – К. : Логос, 2006. – 215 с.
8. Педагогічна (асистентська) практика : програма та методичні рекомендації до виконання для студентів спеціальності «Міжнародні економічні відносини другого (магістерського) рівня вищої освіти» / уклад. Л. І. Григорова-Беренда, С. А. Касьян. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 52 с.
9. Подоляк Л. Г., Юрченко В. Г. Психологія вищої школи : навчальний посібник для магістрантів і аспірантів. – К. : Дивосвіт, 2006. – 236 с.

10. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень : конспект лекцій. – К. : Академвидав, 2005. – 207 с.

11. Чепига М. Нова концепція навчання і виховання докторантів (PhD) // Вища школа. – 2008. – №7. – С. 9–12.

12. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник. – К. : Знання-Прес, 2003. – 112 с.

Інформаційні ресурси

13. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.

14. Нормативно-правова база наукової діяльності у вищих навчальних закладах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/nauka/naukova-diyalnistuvishchikh-navchalnikhzakladakh/4688>

15. Положення про науково-педагогічну практику аспірантів Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» (№115 від 26.03.2019). Режим доступу: URL: <http://dspace.dpu.edu.ua/science/departments/graduate-school/all-docs/>

16. Сайт «Аспірант України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mi/intranet/aspirant.com.ua/>

17. Теорія та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://dspace.oneu.edu.ua/jsui/bitstream/123456789/1488/1/Особливості, %20проблеми%20та%20шляхи%20активізації%20самостійної%20роботи %20студентів. pdf](http://dspace.oneu.edu.ua/jsui/bitstream/123456789/1488/1/Особливості,%20проблеми%20та%20шляхи%20активізації%20самостійної%20роботи%20студентів.pdf)

Додаток 1

Титульний аркуш звіту

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Інститут музичного мистецтва

Кафедра методики музичного виховання та диригування

ЗВІТ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
Аспіранта (ки) _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Освітня програма третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
ступеня «доктор філософії»

Спеціальність ____ 025 Музичне мистецтво

Терміни практики з «__» ____ 20__ р. по «__» ____ 20__ р.

Науковий керівник аспіранта _____

_____ (вчене звання, ПБ,
посада) (підпис)

Керівник практики від кафедри: _____

_____ -(прізвище та ініціали)
(підпис)

Дрогобич, 2020

Додаток 2

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
методики музичного виховання та диригування
__ __ 20__ р.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН
проходження науково-педагогічної практики
здобувачем вищої освіти
ступеня доктора філософії у період
з «__» __ 20__ р. по «__» __ 20__ р.

№	Заплановані заходи	Терміни виконання	Відмітка про виконання (власноруч)

ЩОДЕННИК НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

аспіранта _____
за період з «__» _____ 20__ р. по «__» _____ 20__ р.

Місце практики

Викладач-керівник _____

Дата	Вид виконаної роботи	Відмітка про виконання

Підпис аспіранта

Підпис викладача-керівника

До щоденника практики заносяться всі заходи, пов'язані з проходженням науково-педагогічної практики, інші види робіт (робота в бібліотеці, консультації з викладачем і т.п.). Викладач оцінює кожен етап практики і виставляє оцінку в третю колонку.

Додаток 3

ФАКУЛЬТЕТ (ІНСТИТУТ) _____
КАФЕДРА _____

ЗВІТ про проходження науково-педагогічної практики
аспірантом _____

(прізвище, ім'я, по-батькові)

У період з «__» _____ 20__ року по «__» _____ 20__ року
проходив асистентську практику на факультеті (в інституті)

Керівник практики : _____
(посада, вчений ступінь, звання, ПІБ)

За період практики мною було виконано такі види роботи :

1) види робіт

№	Тема лекції чи семінарського (практичного) заняття	Навч. заклад, факультет, курс, група	Дата	Оцінка	Підпис викладача

2) рекомендації щодо вдосконаленню організації та проведенню практики :

- позитивні моменти в організації та змісті практики;
- негативні моменти в організації та змісті практики;
- побажання та рекомендації щодо покращення організації та змісту практики.

Дата _____

_____ Підпис аспіранта

_____ Підпис керівника

Затверджено на засіданні кафедри музичного виховання та диригування

Протокол № _____ від «__» _____ 20__ р.

Додаток 4

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
методики музичного виховання та диригування
__ __ 20__ р.

ВІДГУК-ХАРАКТЕРИСТИКА КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ

Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії (П.І.Б.) за період проходження науково-педагогічної практики зарекомендував себе як...

ВИСНОВОК: (П.І.Б.) виконав (не виконав) індивідуальний план науково-педагогічної практики у повному (не повному) обсязі, рекомендується (не рекомендується) до захисту з оцінкою_____.

Керівник _____
(посада) (підпис) (П.І.Б.)

«__» _____ 20__ року